

OVERWEGING 7^e zondag door het jaar - 24 februari 2019 **Dominicuskerk Utrecht – Leny Beemer**

I Samuël 26, 2+7-9+12-13+22-23

Lucas 6,27-38

Wees barmhartig, zoals jullie hemelse Vader barmhartig is....

‘Jij hebt makkelijk praten’, zou een goede vriend van me zeggen.

‘Maak het maar eens mee, dat je tot het bot wordt vernederd of gekwetst’.

Kan je dan wel barmhartig zijn voor de persoon of de mensen, die je dat aandoen?

Ja, misschien als je verder niet met ze te maken krijgt en ze min of meer uit je directe leven zijn verdwenen. Maar als je dagelijks met zulke mensen wordt geconfronteerd en moet samenleven? Als je dagelijks voor keuzes wordt gesteld hoe om te gaan met anderen, die je liever niet in je omgeving hebt?

‘Heb je vijanden lief’, zegt Jezus, ‘want als je alleen van je vrienden houdt, doe je tekort.

Toevallig lees ik momenteel een boek van Thea Beckman, dat we onze kinderen gaven toen ze nog tieners waren. Het gaat over de wereld, zoals die na een grote en alomvernietigende ecologische ramp, die mensen over zichzelf hadden afgeroepen, verder gaat met wereldwijd slechts enkele overlevenden. De hele as van de wereld is gekanteld met alle gevolgen voor het klimaat.

Één volk ontwikkelt zich eeuwen later opnieuw in een gebied, dat aan het huidige Groenland doet denken. Met de wereldramp in hun collectieve geheugen is besloten volkomen anders te gaan leven dan in de tijd kort voor de grote ramp: eerbied voor elk leven op aarde, vrouwen, die het volk leiden, geen wapens, geen geweld.... Maar ergens anders op de aardbol zijn ook overlevenden die opnieuw de oude dodelijke levensvorm van weleer weer oppakken en ontwikkelen. Zij leven in een woestijnachtig gebied en gaan erop uit, om elders in de wereld vruchtbaarder land gewelddadig te veroveren. Zo landen ze ook uiteindelijk in het land van dat andere volk, dat een ongerept aards paradijs is. Om het land te veroveren bombarderen ze de boel plat ervan uitgaand, dat de oorspronkelijke inwoners onontwikkelde barbaren zijn en dreigt het ecologische evenwicht opnieuw verwoest te worden. Kolonisten vestigen zich in hun steden en kustgebieden. De oorspronkelijke bewoners zijn de bergen ingetrokken en proberen daar verder te leven met weliswaar haatgevoelens jegens de veroveraars, maar toch zoveel mogelijk volgens hun eigen levensstijl en levensovertuiging. Ondanks dat is wederzijds een enorm vijanddenken.

Een meisje van 16/17 jaar, dochter van een van de kolonisten, is dan uiteindelijk de verbindende mens, die na heel veel strijd en moeite ervoor zorgt, dat er in vrede en respect samen kan worden geleefd.

Het is haast een messiaans verhaal, maar ook een verhaal van onze Westerse geschiedenis. Vele herkenbare motieven spelen in het verhaal. Maar wat het meest aanspreekt in zowel de lezingen van vandaag als in dit boek van Thea Beckman, is, dat de cirkel van vijanddenken en geweld wordt doorbroken. David doodt zijn belager Saul niet, waardoor Saul tot inkeer komt en David zelfs Gezalfde van God noemt. Jezus houdt ons in allerlei alledaagse voorbeelden voor, dat we elkaar het leven moeten gunnen, ook al is die ander echt niet je vriend. En ik denk, dat dit nu precies is, waar het om gaat. We hoeven niet iedereen onze vriend te noemen, er zijn gewoon mensen, die ons niet zo liggen. Maar dat betekent niet, dat zij geen respect en een goed leven verdienen, net als wij dat voor ons zelf vragen. Vijanddenken lost niets op. Integendeel, vijanddenken roept geweld op en uitsluiting. Dat gebeurt nog steeds, in het klein en in het groot. Voor radicale moslims zijn alle anderen goddeloze vijanden, voor ons zijn die radicale moslims monsters en terroristen. De Amerikaanse president bouwt aan de Mexicaanse grens een muur, want de migrantenstroom is alleen maar

een bedreiging voor de Amerikaanse samenleving. En in ons land: politici profileren zich steeds meer als behoeders van de eigen burgerij tegen bedreigende invloeden van buitenlanders.

En laten we wel zijn, ook wij zelf zijn lang niet altijd bereid over onszelf heen te stappen om de ander, die ons tegenstaat te aanvaarden en de hand te reiken. Ik zelf net zo min. Ik weet nog goed, hoe ik dwars was op iemand, die in mijn ogen veel schade aanrichtte en mensen, ook mij, bepaald niet welwillend bejegende. Ik was boos en teleurgesteld. Hoe moeilijk was het voor mij, toen een zin uit de bergrede van Matteüs bij me binnenkwam als een aansporing wel degelijk naar de ander toe te gaan, om een verzoenend gebaar te maken. Ik heb het gedaan en dat was goed, ook al loste het de problemen niet zomaar op. Daar komt meer voor kijken. Maar het doorbreekt wel de cirkel van vijanddenken, van boosheid en gevoelens van gekwetstheid.

Ook in het verhaal van David is de vete tussen Saul en David niet zomaar opgelost. Maar er is geen geweld of achtervolging meer nadat David barmhartigheid heeft getoond en liet zien er niet op uit te zijn, om zijn belager Saul te doden. In het verhaal van Thea Beckman is alles ook niet zomaar opgelost door een lief en standvastig meisje, dat de wederzijde vijanden voorhoudt begrip op te brengen voor het andere denken en leven. Er is geen absoluut kwaad en goed. En dat is wat Jezus ons voorhoudt, zoals Matteüs in de bergrede van Jezus beschrijft en we vandaag in de vergelijkbare tekst uit het evangelie van Lucas horen.

Wees barmhartig, breek door je eigen vaak door angst gevoede oordeel heen en durf je te openen voor elk ander. Dat is de houding van waaruit samenleven in vrede en liefde kan groeien. En weet wel, we mogen ons in al onze angsten en kwetsuren gedragen en bemoedigd weten door Hem, die altijd met ons meetrekt en ons helpt open te gaan om barmhartig te zijn zoals onze Vader barmhartig is. Dat het zo moge zijn.